

Tam Kamusal Bir Mal Olarak İç Güvenlik Hizmetleri: Türkiye’de İç Güvenlik Hizmetlerini Sağlayan Genel Bütçeli Kurumların Harcamalarının Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Alparslan UĞUR¹

Edanur GEYGÜÇ²

¹Kırıkkale Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü, alparslanugur@hotmail.com.

²Kırıkkale PMYO Komiser Yardımcısı, edaaydemir@msn.com.

Özet: İnsanların güvenlik ihtiyacı, toplumun ilkel yaşantısından günümüze kadar her dönemde en başta gelen ihtiyaçlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumda güvenliğin sağlanması, kamu düzenini ilgilendiren bir durumdur. Devlet kamu düzenini sağlamakla görevlidir. Başka bir ifadeyle toplumdaki bireylerin dirlik ve esenlik içinde yaşayabilmelerini ifade eden güvenliği sağlamak devletin temel görevlerinden biridir.

Türkiye'nin tarihsel süreci içerisinde, iç güvenlik hizmetleri İçişleri Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak; Polis, Jandarma ve Sahil Güvenlik Teşkilatı kolluk kuvvetleri olarak iç güvenlik hizmetlerini yerine getirmektedir. Bu kurumların yanında Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği ve 703 Sayılı KHK ile kapatılan Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı da güvenlik hizmeti sunmaktadır. Ülkemizde son yıllarda bazı çevrelerce iç güvenlik harcamalarının hızla arttığı ve ülkenin polis devleti olduğu yönünde görüşler söz konusudur. Çalışmamızın amacı Türkiye’de tam kamusal bir mal olarak bütün topluma fayda sağlayan iç güvenlik hizmetlerini ve bu hizmetleri gerçekleştiren Genel Bütçeli Kuruluşların bütçe yapılarını analiz etmek, harcama sonrası yapılan faaliyetlerini değerlendirmek ve iç güvenlik harcamaları hızla artıyor algısını sorgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Tam Kamusal Mal, İç Güvenlik, Kamu Harcamaları.

Jel Kodları: H42, F52, E62.

Interior Security Services As A Pure Public Good: Assessment Of The Expenditures Made By The Institutions With General Budget, Which Provide Interior Security Service In Turkey

Abstract: The need for security has always been a prior need of communities since ever the primitive times. Providing security of community is a matter of public order. A state is required to provide the public order. In other words, providing security which means that individuals live in order and security is the basic duties of a state.

In Turkey, internal security services have been provided by the Ministry of Interior. Police, Gendarmeries and Coast Guard Organisation, who are the law enforcers under the Ministry of Interior, provide security. National Intelligent Agency, Secretariat General of National Security Council and Undersecretariat of Public Order and Security which was closed with the Statutory Decree No. 703 provide security apart from the said institutions. In Turkey, some circles have been claiming recently that the interior security expenses have been increasing by leaps and bounds and Turkey is turning into a police state. The purpose of this study is to analyse the interior security services which provide benefits to the whole community as a complete public good in Turkey and the budget structure of these Institutions with general budgets; make assessment about their post-expenses activities; and question the perception that interior security expenses are increasing by leaps and bounds.

Key Words: Pure Public Good, Interior Security, Public Expenditures.

Jel Codes: H42, F52, E62.

1. GİRİŞ

Toplumsal yaşamda özgürlükleri koruma altına alma düşüncesi, toplumsal yaşamın bir düzen içinde sürdürülmesi ve bireylerin güvenliklerinin sağlanması, güvenlik kavramını ülkelerin en öncelikli meselesi haline getirmiştir. Bu kapsamda devletin temel görevi haline gelen güvenlik kavramı altında yapılan iç güvenlik faaliyetleri ülke vatandaşlarının emniyetli ve güvenli bir şekilde yaşamlarını sürdürmesini sağlayacaktır.

Ülke içindeki bireylerin eşit ve ortak kullandığı, faydasından herkesin yararlandığı, herhangi bir nüfus grubuna ayrımcılık yapılmadan üretilen ve

tüketimde rekabetin, dışlamanın olmadığı mallar olarak tanımlanan tam kamusal mal ve hizmet olarak sunulan iç güvenlik hizmetlerinin değerlendirilmesi çalışmanın temel konusudur.

Çalışmada Türkiye’de tam kamusal bir mal olarak iç güvenlik hizmetleri ve bu hizmetleri gerçekleştiren genel bütçeli kurumların harcamaları değerlendirilmiş, özel bütçeli kurumlar, fonlar ve KİT’ler kapsam dışında bırakılmıştır. Öncelikle tam kamusal mal, güvenlik kavramı ve tam kamusal bir mal olarak iç güvenlik hizmetleri açıklanmış sonrasında ise iç güvenlik hizmeti sunan kurumların bütçe büyüklükleri analiz edilerek harcama sonucu yapılan faaliyetlerin genel bir değerlendirilmesi

yapılmıştır. Çalışmanın sonunda ise son dönemde sıkça vurgulanan iç güvenlik harcamaları hızla artıyor algısı gerçek mi sorusunun cevabı aranmaya çalışılmıştır.

2. TAM KAMUSAL MALLAR

İnsanların bir arada yaşama zorunluluğu sonucu ortaya çıkan toplumsal ihtiyaçların karşılanması için kamusal malların varlığına gerek duyulmaktadır. Piyasa mekanizmasının toplumsal ihtiyaçları karşılamada başarısız kaldığı veya piyasanın üretmediği/üretmediği durumlarda mal ve hizmetlerin devlet tarafından sağlanması bir zorunluluktur. Tam kamusal mallar bunların başında gelmektedir.

Tam kamusal mal ve hizmetler, ülke içindeki bireylerin eşit ve ortak kullandığı mal ve hizmetlerdir (Alicı, 2013:37). Piyasa başarısızlığı durumunun en belirgin şekilde ortaya çıktığı milli savunma hizmetleri, genel güvenlik hizmetleri ve adalet hizmetleri gibi tam kamusal mal ve hizmetlerin genel özelliklerine baktığımızda; ortak tüketim için üretilmeleri, ortaya çıkan faydalarının pazarlanamaması, tüketiminde rakip olmaması, dışlamanın olmaması, faydasının ölçülememesi dolayısıyla mal ve hizmetlerin fiyatlandırılmaması şeklinde sıralama yapılabilir (Gürses, 2010:6). Tam kamusal mallarda herhangi bir bireyin tüketiminden dolayı diğer bireylerin tüketiminde bir azalma söz konusu olmaz ve faydalar birimlere bölünemezler. Kamusal malların tüketilen miktarlarında eşitlik söz konusu iken elde edilen faydada bir eşitlik söz konusu değildir. Örneğin polis hizmetinden bütün tüketiciler eşit tüketime sahipken, yaşlılar, bankacılar ve esnaflar mala daha çok fayda atfederler. Tam kamusal mallardan sağlanan marjinal sosyal fayda marjinal özel faydadan daha fazladır. Kişisel talep söz konusu olmayacağı için fiyatlandırma ve pazarlama imkanı yoktur (Çomaklı vd., 2017:42-43).

Bireysel taleplere cevap vermeyen tam kamusal mallarda, nüfusun artışı tam kamusal mallara yapılan harcamayı etkilememektedir. Kamusal mallardan yararlanma ile ödeme gücü arasında bir neden sonuç ilişkisi söz konusu değildir. Bireyler farklı ekonomik güçlere sahip olsalar da eşit oy hakkına sahiptirler. Söz konusu mal ve hizmetlerin üretim maliyetlerinin finansmanı özel mallarda olduğu gibi faydalananlardan talep edilirse bedavacılık (free-rider problemi) ortaya çıkar. Mal ve hizmetlerin faydalarının eşit dağıtıldığı varsayılsa bile tüketimden yararlananlar maliyete katılma için ödeme yapmaktan kaçınabilirler (Erdem, vd., 2015:23). Bu yüzden bireyler kamusal mallara olan taleplerini açıklamak istemezler.

Tam kamusal mallarda malın ilk kullanıcıdan sonraki tüketicilere olan marjinal maliyeti sıfırdır (Savaşan, 2016:160). Fakat bu durum malların teminine ve kullanımına göre değişmektedir. Örneğin tüketimde rekabetin olmaması, mal aşırı tüketilirse ya da aşırı kullanım başkalarının faydasını azaltırsa kaybolabilir. Bazı kamusal mallarda ise yüksek maliyet olsa bile dışlama olabilmektedir (OECD, 2011:2). Özellikle tüketimden mahrum bırakma özelliği çoğunlukla mevcut teknolojiye bağlıdır. Teknolojik buluşlar (örneğin gemilerin lazerle okunan geçiş kartı olmadan deniz fenerinden yararlanamaması gibi durumlar) ile bedelsiz kullanım engellenebilir (Kirmanoğlu, 2017:133). Kullanıcı sayısının artmasına bağlı olarak kısmi rekabet ve sıkışıklık söz konusu olabilir. Tam kamusal olan bir mal yarı kamusal bir mal haline gelebilir.

Kamusal mallar savunma amaçlı silah ve teçhizatı olduğu gibi özel sektör tarafından üretilip devlete satılabilir veya doğrudan devlet tarafından da üretilebilir. Üreticisinin kim olduğunun bir önemi yoktur. Önemli olan söz konusu malların bütçe yoluyla finanse edilmesi ve bedelsiz bir şekilde tüketicilere sunulmasıdır. Günümüzde kamusal malların devlet tarafından üretilmesi giderek azalmaktadır. Özel sektör ve devlet tarafından üretilse bile harcamanın niteliği ve miktarının bileşiminin siyasal karar mekanizmasınca belirlenmesi, kullanıcıya bedava sunulması malın tam kamusal bir mal olduğunu göstermektedir (Savaşan, 2016:159). Bu yüzden tam kamusal malın finansmanı vergilerle karşılanmaktadır.

3. GÜVENLİK KAVRAMI

İnsan unsurunun güvenlik ihtiyacı, toplumun ilkel yaşantısından günümüze kadar her dönemde en başta gelen ihtiyaçlardandır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde de fizyolojik ihtiyaçlardan hemen sonra güvenlik ihtiyacı gelir. İnsanların topluluk halinde yaşamaları bu toplumda düzeni sağlamak adına bir güce ihtiyaç duymaları, devleti ortaya çıkarmıştır. Devletten insanların en büyük beklentisi güvenliğin tesisi, huzur ve güven ortamının sağlanmasıdır.

Güvenlik, kişilerin can ve mallarının ya da toplumun saldırılara, kazalara ve tehdit teşkil edecek tehlikelere karşı korunmasıdır (Akman, 1988: 29). Güvenlik ve güvenlik ekonomisi ile ilgili herkesin kabul ettiği bir tanım bulunmamaktadır. Genellikle güvenlik, tehlikenin ve risklerin bulunmaması olarak tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tanımına göre; günümüzde devlet merkezli "ulusal güvenlik anlayışından" bireyler üzerine odaklanan "insan güvenliği" kavramına bir

geçiş söz konusudur. Bireyler üzerine odaklanan bu anlayış sadece sınırlar içinde yaşayan insanları korumaktan ziyade sınırların içinde ve dışında bireyleri önemli tehlikelerden koruyan analitik bir çatı altında sürekli gelişen politikaların uygulanmasıdır (Engerer, 2009:4).

Toplumda güvenliğin sağlanması, kamu düzenini ilgilendiren bir durumdur. Devlet kamu düzenini sağlamakla görevlidir. Başka bir ifadeyle toplumdaki bireylerin dirlik ve esenlik içinde toplumda yaşayabilmelerini ifade eden güvenliği sağlamak devletin temel görevlerinden biridir. Sınırlar içinde ve dışında vatandaşların her türlü tehlikelerden korunması gelişen devlet politikalarıyla söz konusu olacaktır. Başlangıçta güvenlik ihtiyacı, tarihsel süreç içerisinde öncelikle askerî bir örgütlenme temelinde ele alınırken sonrasında devlete özgülenen görevlerin daha karmaşık bir yapıya bürünmesi ve toplumsal yapıların çeşitlenmesiyle, güvenlik anlayışında iç ve dış güvenlik şeklinde bir ayrıma gidilmesine yol açmıştır. Avrupa Sanayi Devrimi ile ortaya çıkan modernleşme çabaları, ordunun dış güvenlikten sorumlu tutulmasına, kolluk kuvvetlerinin ise iç güvenlikten sorumlu tutulmasına yol açmıştır (Özgür ve Erciyas, 2017:80).

3.1. İç Güvenlik Ve Kolluk Faaliyetleri

Bir coğrafyada devletin önce siyasi meşruiyetini ardından hukuksal meşruiyetini kazanabilmesi için öncelikle kendi egemenliği altında bulunan bireylerin güven içinde yaşamalarını sağlaması gerekmektedir. Güvenlik görevi ifa edilmeden, devletin diğer görevleri (örneğin; eğitim, sağlık vs.) yapması kolay olmayacaktır. Çünkü insanlar önce can ve mal güvenliğinin sağlanmasını isterler (Doğan, 2010:18).

İç güvenlik, bir ülkede yaşayan insan topluluğunun güven ve huzur ortamında yaşayabilmesini sağlayan kamu hizmetidir. İç güvenlik kavramı, ülkede kamu düzenini sağlamak ve bu düzene karşı oluşabilecek her türlü tehdit ve faaliyetin önlenmesi ve eylemi gerçekleştiren kişilerin yakalanmasıyla ilgili bütün hukuki süreci ifade eden kolluk faaliyetleridir (Özer, 2012:170). İç güvenlik vatandaşların huzur ve güvenliğinin sağlanması için coğrafi sınırlar içerisinde meydana gelebilecek her türlü tehdit ve tehlikenin ortadan kaldırılması, vatandaşların ve devletin mülklerinin benzer tehditlere karşı korunmasıdır. Buna göre iç güvenlik terörle mücadeleyi de içine alan kapsayıcı bir oluşumdur (Yılmaz, 2012:20).

Küreselleşmeyle birlikte değişen koşullar, ekonomik faaliyetler, bilgi, teknoloji ve insan hareketleri sonucu meydana gelebilecek tehditlerin boyut

kazanması dolayısıyla iç güvenlik daha önemli hale gelmiştir. Suç ve suçlularla mücadele kavramı daha çok önem kazanmıştır (Köse, 2010:18). Günümüzde iç güvenlik yapılanmasının hızlı karar alan, demokrasi kültürüyle uyumlu, bürokratik olmayan, değişime açık, uzmanlaşmış bir komuta birliği içerisinde ve vatandaş odaklı olması gerekir (Fırat ve Erdem, 2014:119).

İç güvenlik hizmetleri toplumu doğrudan ilgilendiren devletin asli görevlerinden biridir. Söz konusu kamu hizmeti bütünlük ve süreklilik arz etmektedir. İç güvenlik hususu sadece polis ve adli olaylardan oluşmamakta bir bütün olarak değerlendirilmektedir. İç güvenlik hizmetlerinin başarısında halkın algısı ve desteği büyük önem taşımaktadır. Halkın algılaması ve benimsemesi hizmet kalitesini artıracak yeni reformlar yapılmasını sağlayacaktır (Özer, 2012:170-171).

İç güvenlik hizmeti sunan bütün kurumların faaliyetleri yargı denetimine açıktır. Bu durum hem hizmet alan vatandaşlar hem de kolluk kuvvetlerinin mağdur edilmesinin önüne geçmek için önemlidir. Kolluk kuvvetlerinin yargı denetimine ve kendi kurumlarında iç denetim mekanizmalarına açık olması bireysel hak ve özgürlükler açısından son derece önemlidir (Gül, 2008:90).

Türkiye’de kamu güvenliğinin sağlanması ve kamu düzeninin korunması görevini İçişleri Bakanlığı yürütmektedir. İçişleri Bakanlığı’na bağlı olarak; Polis, Jandarma ve Sahil Güvenlik Teşkilatı kolluk kuvvetleri olarak iç güvenlik hizmetlerini yerine getirmektedir. Şehir merkezleri yani tüm ülke genelinde ve belediyelerden, merkez dışı kırsal alanlardan ve denizlerden sırasıyla bu teşkilatlar sorumludur. Ayrıca bunlara ilave olarak Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı da iç güvenliğe yönelik faaliyetler icra etmektedir.

Polisin en temel vazifesi ülke sınırları içerisinde sorumluluk alanındaki insanların güvenliğini sağlamaktır. Emniyet teşkilatı, sorumlu olduğu sınırlar içinde asayiş ve emniyeti sağlamakla sorumludur. Asayiş ve emniyeti bir örnekle açıklamak gerekir ise kişinin herhangi bir zamanda dışarıda özgürce ve korkusuzca gezebilmesi asayişe; herhangi bir spor müsabakası başlamadan saatler önce emniyet güçlerinin emniyet için almış olduğu güvenlik tedbirleri emniyete örnektir.

668 sayılı KHK ile 2016 yılında emniyet ve asayiş sağlama yönünden İçişleri Bakanlığına bağlanan Jandarma Genel Komutanlığı, köy, kasaba gibi kırsal alanlarda ve polisin bulunmadığı yerlerin güvenliğinden sorumludur.

Genel kolluk içinde polis ve jandarmanın yanında Sahil Güvenlik Komutanlığı da (SGK) yer almaktadır.

“SGK, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün sahillerinde, iç suları olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale Boğazları'nda, liman ve körfezlerinde, akarsularında, münhasır ekonomik bölgesi ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimi altında bulunan deniz alanlarında, kanunlarla kendisine verilen görevleri yerine getiren bir kolluk örgütüdür” (2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, 1982).

3.2. İç Güvenlik Hizmetlerinin Tam Kamusal Bir Mal Olarak Değerlendirilmesi

Kolluk kuvvetleri tarafından yapılan iç güvenlik hizmetleri; şeffaf, sivil katılım ve gözetime açık, hesap verebilen, kimseyi dışlamadan toplumun bütününe ilgilendiren devletin en temel görevi olan bir kamu hizmetidir (Erdem ve Erciyes, 2017:85).

Paul Samuelson (1954), güvenlik hizmetini tüketimde rekabet ve dışlamanın olmaması nedeniyle tam kamusal bir mal olarak kabul etmektedir. Herkesin hemfikir olduğu konu ulusal güvenlik hizmetinin piyasaya bırakıldığında piyasa arzının etkisiz olacağı, piyasa aksaklığı doğuracağıdır (Ross and Yakovlev, 2007:319-320).

Asker ve polis kuvvetleri tarafından arz edilen güvenlik hizmetleri tam kamusal bir mal niteliği taşımakta ve oluşan faydalardan toplumun bütünü dışlanmaksızın yarar sağlamaktadır. Bu noktada terör örgütü üyeleri için savunma hizmetleri negatif dışsallığa sahip bir hizmet özelliğine bürünmektedir (Çomaklı ve Turan, 2017:22).

Ulusal güvenlikle ilgili 4 temel unsur söz konusudur. Bunlar ulusal güvenliğin bir kamusal mal olması, ortam kullanımının söz konusu olması, dışlamanın olmaması ve doğal tekel niteliği taşımasıdır (Constitution Society, 2002; Yılmaz, 2010:143; Engerer, 2009:12):

- Eğer bir ülke huzur ve güven içindeyse hiçbir yerleşik, malın faydasının dışında bırakılmaz. Güvenliğin sağladığı faydalar ülke içinde düzen, huzur ve esenliktir. Ayrıca insanlar korkusuz bir şekilde günlük hayatlarına devam edebilirler. Bu faydalardan toplum içindeki herkes olumlu bir şekilde faydalanır. Kamusal mallar herkese fayda sağlamaktadır. Fakat ulusal güvenlik bazı ülkelerin faydasına iken bazılarında korku salabilir. Örnek olarak 1944'te Fransa, Alman Nazi istilasına uğradığında Fransız vatandaşları Almanya'nın ulusal savunmasından memnun olmamışlardır. Ya da 1983'te Granada'da ya da 1994'te Haiti'deki vatandaşlar Amerika'nın ulusal savunma kaygısıyla yaptığı istiladan fayda sağlamamışlardır. Ulusal güvenliğin tam kamusal bir mal haline gelmesi ancak ülke

vatandaşlarının aynı düşmana karşı müşterek fayda sağlaması durumunda söz konusudur.

- İkinci bir durum ortak kullanımdır. Buna göre ek tüketiciler üretim maliyetlerini artırmıyorlarsa bu durum sağlanır. Buna göre tam kamusal bir mal olarak güvenlikte ortak kullanım söz konusudur. Herhangi bir bölgede yeni tüketicilerin eklenmesi durumunda, sunulan güvenlik hizmetlerinde bir azalma olmaz. Hizmetten fayda sağlayan bireyler için ek bir maliyet söz konusu değildir. Örnek olarak Amerika'nın Hawaii ve Alaska adaları için güvenliği artırmasından Filipinler ve Endonezya'da fayda sağlamaktadır.
- Üçüncü durum dışlamanın olmamasıdır. Ulusal sınırlar içinde bütün bireyler finansmana katılmasa dahi hizmetten faydalanmaktadır. Devletin en temel görevi ülke içinde güvenliği sağlamak olduğu için bu mal ve hizmet sektöründe rekabet edilemez.
- Dördüncü durum ise piyasaya konu olmadıkları için fiyatlandırılmaması ve talebin piyasa mekanizması esaslarına göre belirlenememesidir. Ulusal güvenlik bir doğal tekel niteliğindedir. Bu durum devletin güvenlik politikaları üzerinde tekel olmasından kaynaklanmaktadır. Devlet vatandaşlarının güvenliği için ne kadarlık bir güvenlik hizmeti sağlayacağına karar vermektedir.

Genel polis-kolluk hizmetinden tüketicilerin faydalanması durumunda, ödeme yapmak amacıyla bir beyanda bulunmalarına gerek yoktur. Hatta bu sebeple bu mal ve hizmetlerin sunumunda bedavacılık sorunu ortaya çıkmaktadır. Genel polis-kolluk hizmeti gibi bu tür mal ve hizmetler, cebri bir ödeme olan vergi ile finanse edilmektedir.

4. TÜRKİYE'DE TAM KAMUSAL BİR MAL OLARAK İÇ GÜVENLİK HİZMETLERİNİ GERÇEKLEŞTİREN GENEL BÜTÇELİ KURUMLARIN HARCAMALARI

Merkezi yönetim kapsamındaki genel bütçeli idarelerden dört kurum iç güvenlikle ilgili olup bu kurumlar; İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'dür. Bu kurumlara yaptıkları görevler gereği Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği de katılmıştır. 2010'dan beri faaliyet gösteren Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı'nın yaptığı hizmetler de iç güvenlik ile ilgiliydi. Ancak, 9 Temmuz 2018'de Resmi Gazetede yayımlanan 703 sayılı KHK ile kurum kapatılarak, kurumun her türlü hak ve sorumlulukları İçişleri Bakanlığı'na devredilmiştir (703 Sayılı KHK, 2018). Çalışmamızda ilgili kurumların harcama kalemleri analiz edilecektir.

Tablo-1: İç Güvenlik Hizmeti Sunan Kurumların Harcama Dağılımı (2010-2018) (Bin TL)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı	517.739	609.794	776.313	874.112	1.021.684	1.175.927	1.492.564	2.192.163	2.333.535
Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği	11.713	13.110	14.649	18.222	21.149	22.308	24.146	27.736	29.158
İçişleri Bakanlığı	3.268.136	2.550.431	3.493.715	4.093.528	6.638.972	7.278.496	8.343.015	8.950.628	7.300.918
Jandarma Genel Komutanlığı	4.158.563	4.551.154	5.187.974	5.447.412	6.213.122	7.348.305	8.890.051	11.270.118	13.311.208
Emniyet Genel Müdürlüğü	9.402.755	11.394.516	13.125.872	14.998.677	16.333.482	18.603.258	22.333.597	23.421.928	27.792.655
Sahil Güvenlik Komutanlığı	222.444	273.071	334.897	353.525	388.356	458.162	516.399	580.725	682.700
Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı	4.304	7.507	11.901	8.834	12.093	10.421	18.072	11.355	18.373

Kaynak: (Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü 2006-2019 Bütçe Büyüklükleri ve Gerçekleşmeleri, 2019; Muhasebat Genel Müdürlüğü 2017 Kamu İdare Genel Hesapları, 2017).

Tablo 1’de iç güvenlik hizmeti sunan kurumların harcama dağılımları verilmiştir. Buna göre en fazla harcama Emniyet Genel Müdürlüğü’ne aittir. Kurumun 2010 yılındaki harcaması 9.402.755.000 TL iken bu rakam 2014 yılında 16.333.482.000 TL’ye 2018 yılında ise 27.792.655.000 TL’ye yükselmiştir. Kurum harcamalarının Merkezi Yönetim Bütçesi içerisindeki payı 2010 yılında % 2,90 iken bu pay 2014 yılında % 3,6’ya yükselmiş, 2018 yılında ise benzer seviyeleri kurarak %3,64 düzeyinde kalmıştır. İkinci en yüksek harcama Jandarma Genel Komutanlığı’na aittir. Kurumun harcaması 2010 yılında 4.158.563.000 TL iken bu rakam 2018 yılında 13.311.208.000 TL’ye ulaşmıştır. Kurumun Merkezi Yönetim Bütçesi’nden aldığı pay 2010 yılında %1,41 iken bu oran 2018 yılında %1,74’e yükselmiştir. Üçüncü en yüksek harcama kalemi İçişleri Bakanlığı’na aittir. Kurumun harcaması 2010 yılında 3.268.136.000 TL iken bu rakam 2018 yılında 7.300.918.000 TL’ye yükselmiştir. Kurumun Merkezi Yönetim Bütçesi’nden aldığı pay 2010 yılında %0,64 iken bu oran 2018 yılında %0,85’e yükselmiştir. Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı’nın harcaması da yıllar itibarıyla artış gösterse de kurumun Merkezi Yönetim Bütçesinden aldığı paylarda çok büyük değişiklikler söz konusu değildir. Kurumun Merkezi Yönetim Bütçesi’nden aldığı pay 2010 yılında 0,17 iken bu rakam 2018 yılında kısmi bir artış göstererek 0,3 düzeylerinde yer almıştır.

4.1. Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Başkanlığı

6 Temmuz 1965 tarih ve 644 sayılı Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunuyla Başbakanlığa bağlı olarak kurulan MİT 2017 yılındaki 2937 sayılı yasayla Cumhurbaşkanı’na bağlanmıştır. MİT’in temel görevleri 2937 sayılı yasa da belirtilmiştir. Kurumun görevleri (2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu, 1983); Türkiye Cumhuriyeti’ne, varlığına ve bağımsızlığına karşı içten ve dıştan gelebilecek her türlü tehdide karşı milli güvenlik istihbaratı oluşturmak, bu istihbaratı Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile diğer ilgili kurullara ulaştırmak, Milli Güvenlik Siyaset Planı’nın hazırlanması ve yürütülmesinde; Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile ilgili bakanlıkların istihbarat istek ve ihtiyaçlarını karşılamak, kurum ve kuruluşların istihbari faaliyetleri için Cumhurbaşkanı ve Milli Güvenlik kuruluna teklifte bulunmak, Kamu kurum ve kuruluşlarına istihbari konularda müşavirlik yapmak, silahlı kuvvetlerle ilgili her türlü haber ve bilgiyi Genelkurmay Başkanlığı’na iletmek, her türlü istihbarata karşı koymak, Milli güvenlik, terörle mücadele ve dış güvenlik gibi konularda Cumhurbaşkanı’nın verdiği görevleri yerine getirmek, Milli Güvenlik Kurulunca belirlenecek görevleri yapmak, dış istihbarat, terörle mücadele, uluslararası suçlar ve siber güvenlik konularında istihbari bilgi ve haber toplama ve istihbarat kapasitesini artırmak amacıyla çağdaş istihbarat usullerini araştırma ve teknolojik gelişmeleri takip etmektir.

Tablo-2: MİT Başkanlığı Harcamalarının Dağılımı (2014-2017)(BİN TL)

	2014	%'lik Payı	2015	%'lik Payı	2016	%'lik Payı	2017	%'lik Payı
Personel Giderleri	564.660	55,27	634.475	53,96	768.877	51,51	827.295	37,74
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Dev.	60.005	5,87	67.960	5,78	80.845	5,42	86.451	3,94
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	207.327	20,29	198.973	16,92	230.626	15,45	249.315	11,37
Sermaye Giderleri	189.693	18,57	274.520	23,34	412.216	27,62	1.029.100	46,94
TOPLAM	1.021.685	100	1.175.928	100	1.492.564	100	2.192.161	100

Kaynak: (Muhasebat Genel Müdürlüğü, MİT Kesin Hesap Cetveli, 2017).

Tablo 2’de MİT Başkanlığı harcamaları gösterilmektedir. 2014-2016 yılları arasında kurumun en önemli harcaması personel giderleri iken 2017 yılında en fazla harcama sermaye giderlerine ayrılmıştır. Toplamda personel giderlerinin payı 2014-2016 yılları arası %50’den fazla iken bu oran 2017 yılında %37,74 düzeylerine gerilemiş, 2017 yılında sermaye giderlerinin toplamdan aldığı pay %46,94 düzeylerine ulaşmıştır. Sermaye giderleri kapsamında en büyük pay diğer sermaye giderleri başlığı altında yapılmaktadır. Kurumun 2006 yılında Merkezi Yönetim Bütçesinden aldığı pay 0,17 düzeylerinde iken bu rakam benzer seyirlerde devam etmiş ve 2017 yılında %0,3 oranında gerçekleşmiştir. Buna göre kısmi bir oransal harcama artışı söz konusudur. Ülkemizin içinde bulunduğu bütün terör tehditleri ve oluşumlarına karşı kurum, yaptığı harcamalar ile

ülkemizin güvenliği ve bekası için önemli hizmetlerde bulunmaktadır.

4.2. Mili Güvenlik Kurulu (MGK) Genel Sekreterliği

Milli Güvenlik Kurulu’nun oluşturulmasıyla ilgili ilk adım 1933 yılında çıkarılan kararname ile kurulan Yüksek Müdafaa Meclisi’dir. Temel görevi milli seferberlik olan bu meclis yapılanması güvenlik alanındaki değişimlere paralel olarak 1982 Anayasasından sonra Milli Güvenlik Kurulu olarak dizayn edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle kurul Cumhurbaşkanlığı’na bağlanmıştır. Kurulun Milli Güvenlik Siyaset Belgesi hazırlamak, Milli Güvenlik Kurulu’na ait faaliyetleri yapmak, Cumhurbaşkanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek gibi görevleri söz konusudur (T.C. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, 2019).

Tablo-3: MGK Harcamaların Dağılımı (2014-2017)(BİN TL)

	2014	%'lik Payı	2015	%'lik Payı	2016	%'lik Payı	2017	%'lik Payı
Personel Giderleri	13.067	61,79	13.696	61,40	15.110	62,58	15.895	57,31
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Dev.	1.832	8,66	1.955	8,76	2.242	9,29	2.411	8,69
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.708	12,80	2.918	13,08	3.663	15,17	4.213	15,19
Cari Transferler	100	0,47	106	0,48	113	0,47	105	0,38
Sermaye Giderleri	3.441	16,27	3.633	16,29	3.018	12,50	5.112	18,43
	21.148	100,00	22.308	100,00	24.146	100,00	27.736	100,00

Kaynak: (Muhasebat Genel Müdürlüğü, MGK Kesin Hesap Cetveli, 2017).

Tablo-3’de MGK’nın 2014-2017 yılları arası harcamaları gösterilmiştir. Kurumun en yüksek harcaması personel harcamasıdır. Personel harcamasının toplamdaki payı %60’lar civarındadır. İkinci en yüksek harcama kalemi 2016 yılında farklılık gösterse de sermaye giderlerine aittir. 2017 yılında kurum harcamalarının %18,43’ü sermaye giderlerine aittir. Sermaye giderleri kapsamında en yüksek pay gayrimenkul büyük onarım giderlerine ayrılmıştır.

4.3. İçişleri Bakanlığı

Bakanlık, temel hak ve hürriyetleri temel olarak iç güvenlik, kıyı, sınır ve karasularımızın güvenliğini sağlama, etkili sınır politikası ile göç politikalarını belirleme, kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde il ve ilçelerde uygulanabilirliğini sağlama, mahalli idarelerin hizmet standartlarını geliştirme, nüfus ve vatandaşlık hizmetlerini sağlama ve sivil topluma gereken destekleri verme görevlerini insan odaklı bir şekilde yapmaktadır (İçişleri Bakanlığı, 2019a).

Tablo-4: İçişleri Bakanlığı Harcamalarının Dağılımı (2014-2017) (BİN TL)

	2014	%'lik Payı	2015	%'lik Payı	2016	%'lik Payı	2017	%'lik Payı
Personel Giderleri	2.089.126	31,47	2.298.110	31,57	2.892.480	34,67	3.189.843	45,89
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Dev.	167.668	2,53	198.137	2,72	226.381	2,71	552.897	7,95
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	312.897	4,71	421.742	5,79	685.160	8,21	788.455	11,34
Cari Transferler	127.318	1,92	127.424	1,75	587.790	7,05	836.165	12,03
Sermaye Giderleri	3.353.532	50,51	3.020.368	41,50	3.494.512	41,89	1.074.155	15,45
Sermaye Transferleri	588.431	8,86	1.212.714	16,66	444.848	5,33	509.114	7,32
Borç Verme					11.844	0,14		
TOPLAM	6.638.972	100,00	7.278.495	100,00	8.343.015	100,00	6.950.629	100,00

Kaynak: (Muhasebat Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı Kesin Hesap Cetveli, 2017).

Tablo 4'te İçişleri Bakanlığı'nın harcama dağılımları verilmiştir. 2014-2016 yılları arası harcamaların önemli kısmı sermaye giderlerine ayrılmıştır. 2014 yılında harcamaların %50,51'i sermaye giderlerine ayrılırken bu oran 2016 yılında %41,89 düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Sermaye harcamalarındaki bu artışın en önemli sebebi gayrimenkul sermaye üretim harcama kalemine yapılan harcamalardır. 2017 yılından itibaren sermaye giderleri harcama kalemi toplam harcamaların %15,45'ine düşerken, aynı yıl toplam harcamadan en yüksek payı %45,89 ile personel harcamaları almıştır. Personel harcamalarının 2015 yılında toplam harcamalardan aldığı pay %31,57 iken bu rakam 2016 yılında %34,67'ye yükselmiştir. Güvenlik korucularının tazminat ödemesi 2016 yılı Eylül ayından itibaren artırılmış, güvenlik korucularının ve muhtarların sosyal güvenlik primleri devlet tarafından ödenmeye başlanmıştır. Ayrıca bütün er ve erbaşların primleri devlet tarafından ödenerek genel sağlık sigortası kapsamına alınmaları sağlanmıştır (Maliye Bakanlığı 2017 Yılı Genel Faaliyet Raporu, 2018:39). Ayrıca ilgili artışta, 2016 yılından itibaren alımına başlanan ve ilgili yılda alınan 9444 bekçi kadrosu da etkilidir. 2014, 2015 ve 2016 yılı bütçelerinde "Mal ve Hizmet Alım Giderleri" ekonomik kodunda sürekli artışın nedeni Yatırım İzleme ve Koordinasyonu Başkanlıklarının (YİKOB) cari harcamalarıdır. 2017 yılında 674 Sayılı KHK ile YİKOB özel bütçeli idarelere dönüştürülmüş ve bu tarihten sonra ilgili kuruluşlara yapılacak harcamalar cari transferler kaleminden

karşılanmaya başlanmıştır. Cari transferlerdeki en önemli artışın nedeni de budur. YİKOB'lara yapılan harcamalar cari transferler kaleminden yapılırsa da mal ve hizmet alım giderlerinde bir düşme söz konusu değildir. Bunun en önemli sebebi 2017 yılında T.C. Kimlik Kartı Projesi kapsamında kimlik kartlarının basımının ve dağıtımının yapılmaya başlanmasıdır. Bu durum mal ve hizmet alım giderlerini artırmıştır (İçişleri Bakanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018:47-48). Ayrıca 2016 yılında Bakanlık bütçesinde kullanılan "borç verme kalemi" Organize Sanayi Bölgeleri iştirak paylarının ödenmesi amacıyla kullanılmıştır (İçişleri Bakanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017:40).

4.4. Jandarma Genel Komutanlığı

1839 yılında ilan edilen Tanzimat ile birlikte aynı yılın 14 Haziran'ında kurulan Asakir-i Zaptiye Nizamnamesi (Askeri Kolluk Tüzüğü)'nin yürürlüğe girdiği tarih Jandarma'nın kuruluş tarihi olarak kabul edilmektedir. Ülkemiz genelinde 3.033 İç Güvenlik Birliği, 559 Cezaevi Birliği, 369 Komando Birliği, 7 Havaçılık ve 160 Koruma Birliği olmak üzere toplam 4168 birimiyle komutanlık, 24 saat esasıyla asayiş, emniyet ve kamu düzeninin korunmasını sağlayan diğer kanunlarla birlikte Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevleri icra eden silahlı bir kolluk gücüdür (Jandarma Genel Komutanlığı, 2019).

Tablo-5: Jandarma Genel Komutanlığı Harcamalarının Dağılımı (2014-2017) (BİN TL)

	2014	%'lik Payı	2015	%'lik Payı	2016	%'lik Payı	2017	%'lik Payı
Personel Giderleri	3.697.617	59,51	4.518.985	61,50	5.872.786	66,06	7.348.838	65,21
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Dev.	573.492	9,23	674.449	9,18	810.415	9,12	1.030.162	9,14
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.792.458	28,85	1.948.824	26,52	1.977.951	22,25	2.602.328	23,09
Cari Transferler	1.112	0,02	1.447	0,02	3.261	0,04	1.698	0,02
Sermaye Giderleri	148.443	2,39	204.600	2,78	225.637	2,54	287.094	2,55
TOPLAM	6.213.122	100,00	7.348.305	100,00	8.890.050	100,00	11.270.120	100,00

Kaynak: (Muhasebat Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı Kesin Hesap Cetveli, 2017).

Tablo 5'te Jandarma Genel Komutanlığı'nın 2014-2017 yılları arası harcamaları verilmektedir. Harcamalar arasında en yüksek pay personel giderlerine (personel aylıkları, operasyon tazminatları, işçi ücretleri, ek ders ücretleri, ödül ve ikramiyeler, er-baş ve öğrenci harçlıkları, yurt dışı öğreniminde ödenen aylıklar) ayrılmaktadır. Personel giderlerine aktarılan tutar 2014 yılında toplam harcamaların %59,51'i iken bu rakam 2017 yılında %65,21'e yükselmiştir. Bütçeden en fazla harcama yapılan ikincil harcama kalemi mal ve hizmet alım giderleridir (yolluklar, tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, temsil ve tanıtma giderleri, görev giderleri, tedavi ve cenaze giderleri, gayrimenkul mal bakım ve onarım giderleri, menkul mal, gayri maddi hak alım, bakım ve onarım giderleri). Mal ve hizmet alım giderlerinin toplamdan aldığı pay 2014 yılında % 28,85 iken bu

oran 2017 yılında % 23,09'a gerilemiştir. 2017 yılında sermaye giderlerinin (arsa ve arazi kamulaştırması, taşıt alımı, birlik bina yapım ve bakımı) toplamdan aldığı pay % 2,55 iken, cari transferlerin (misafir askeri personele ödenen harçlıklar, sağlık primlerine ilişkin giderler, uluslararası projeler kapsamında ödenen üyelik aidatları ve askerlik süresinde yararlanarak sözleşmesi fesih edilen uzman erbaş ve erlerin ücretsiz tedavisi) payı % 0,02 seviyesindedir.

4.5. Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM)

10 Nisan 1845 yılında "Polis Nizamnamesi" ile kurulan polis teşkilatı 4 Haziran 1934 tarihli 3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ile bugünkü yapısını kazanmıştır (Emniyet Genel Müdürlüğü 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2017:4)

Tablo-6: Emniyet Genel Müdürlüğü Harcamalarının Dağılımı (2014-2017) (BİN TL)

	2014	%'lik Payı	2015	%'lik Payı	2016	%'lik Payı	2017	%'lik Payı
Personel Giderleri	11.611.350	71,09	12.707.089	68,31	15.167.594	67,91	15.868.221	67,75
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Dev.	2.249.097	13,77	2.439.571	13,11	2.914.115	13,05	3.045.188	13,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.797.169	11,00	2.077.762	11,17	2.600.136	11,64	2.764.881	11,80
Cari Transferler	3.567	0,02	4.557	0,02	4.772	0,02	5.768	0,02
Sermaye Giderleri	648.653	3,97	1.370.599	7,37	1.633.530	7,31	1.737.845	7,42
Sermaye Transferleri	23.647	0,14	3.680	0,02	13.449	0,06	25	0,00
TOPLAM	16.333.483	100,00	18.603.258	100,00	22.333.596	100,00	23.421.928	100,00

Kaynak: (Muhasebat Genel Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü Kesin Hesap Cetveli, 2017).

Tablo 6'da Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 2014-2017 yılları arası harcama dağılımı gösterilmektedir. Harcamalardan en büyük pay personel giderlerine ayrılmıştır. Personel giderlerinin toplamdan aldığı pay 2014 yılında %71,09 iken bu oran 2017 yılında %67,75 olarak gerçekleşmiştir. Sosyal Güvenlik

Kurumlarına aktarılan tutar son yıllarda bir miktar azalma göstererek %13 seviyelerinde yer almıştır. Bu azalmanın en önemli sebebi görevden uzaklaştırılan ve KHK'lar ile görevine son verilen personelden kaynaklanmaktadır.

Mal ve hizmet alım giderleri %11'ler düzeyindedir. Alınan mal ve hizmetler, daha çok terörle mücadele için alınan ilave tedbirler kapsamındaki mal ve hizmet alımlarından kaynaklanmaktadır. Cari transferler uluslararası kuruluşlara yapılan aidat ödemelerinden oluşmaktadır. Cari transferlerin toplamdan aldığı pay %0,02 düzeyindedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün harcamaları fonksiyonel sınıflandırma açısından değerlendirildiğinde; harcamaların %95,54'ü kamu düzeni ve güvenlik hizmetlerine, %1,26'sı genel kamu hizmetlerine, %3,17'si eğitim hizmetlerine, %0,02'si ise sağlık hizmetlerine ayrılmaktadır (Emniyet Genel Müdürlüğü 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2017:43).

4.6. Sahil Güvenlik Komutanlığı

Sahil Güvenlik Komutanlığı 1982 yılında çıkarılan 2692 sayılı "Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu" ile kuruluşunu tamamlamış, 25 Temmuz 2016

Sermaye giderlerinde 2014 yılından sonra artışlar görülmüştür. Bu artışlarda TOKİ tarafından yapılan zırhlı güvenlik noktaları ödemelerinin hak edişler tarafından karşılanması etkilidir. Sermaye transferleri ise AB projeleri kapsamındaki ödemelerin bu kalemden yapılmasından kaynaklanmaktadır.

tarhinde çıkarılan 668 KHK ile İçişleri Bakanlığı'na silahlı bir kolluk kuvveti olarak bağlanmıştır (2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, 2019). Kolluk, güvenlik ve denizcilik olmak üzere 3 farklı alanda görev veren komutanlık; denizlerimizde emniyet ve güvenlik hizmetlerinin sağlanması, göç ve kaçakçılıkla mücadele, denizde arama-kurtarma faaliyetlerinin yapılması, yasadışı avcılık ve çevre kirliliği ile mücadele, stratejik öneme sahip tesislerin korunması gibi kendisine kanun ve kararnamelerle verilen görevleri yerine getirmektedir (Sahil Güvenlik Komutanlığı 2019-2023 Stratejik Planı, 2018:6).

Tablo-7: Sahil Güvenlik Komutanlığı Harcamalarının Dağılımı (2014-2017) (BİN TL)

	2014	%'lik Payı	2015	%'lik Payı	2016	%'lik Payı	2017	%'lik Payı
Personel Giderleri	189.103	48,69	207.862	45,37	259.519	50,26	281.952	48,55
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Dev.	32.483	8,36	36.168	7,89	43.282	8,38	47.882	8,25
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	164.695	42,41	212.359	46,35	211.329	40,92	227.066	39,10
Cari Transferler							3.000	0,52
Sermaye Giderleri	2.076	0,53	1.772	0,39	2.269	0,44	20.825	3,59
TOPLAM	388.357	100,00	458.161	100,00	516.399	100,00	580.725	100,00

Kaynak: (Muhasebat Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kesin Hesap Cetveli, 2017).

Tablo – 7'de Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın 2014-2017 yılları arası harcamaları gösterilmektedir. Tablodan da görüleceği üzere en yüksek harcama personel giderleri kalemine ayrılmaktadır. Personel giderlerine aktarılan tutar kurum bütçesinin 2014 yılında %48,69'u iken 2017 yılında %48,55'i oranındadır. İkinci en fazla harcama kalemi mal ve hizmet alım giderlerine ayrılmıştır. Mal ve hizmet alım giderleri 2014 yılında toplam bütçenin %42,41'ini oluştururken, 2017 yılında bu oran %39,10 düzeylerine gerilemiştir. 2019-2023 yılları süresince kurum, Genel Bütçeden yapılan ödenekler, Savunma Sanayi Destekleme Fonundan aktarılan tutarlar, akaryakıt kaçakçılığıyla mücadele edebilmek için Enerji

Piyasası Düzenleme Kurulu'ndan aktarılan tutarlar, AB fonları ve dış proje kredilerini kullanmayı planlamaktadır.

4.7. Kamu Düzeni Ve Güvenliği Müsteşarlığı

17 Şubat 2010 tarihinde 5592 sayılı Kanun'la Terörle Mücadeleye ilişkin politika stratejilerini belirlemek ve ilgili kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak amacıyla İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı Kurumu oluşturulmuştur. Kurum, 9 Temmuz 2018 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 703 Sayılı KHK ile kapatılmış ve her türlü hak ve sorumlulukları İçişleri Bakanlığı'na devredilmiştir.

Tablo-:8 Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı Harcamalarının Dağılımı (2014-2017) (BİN TL)

	2014	%'lik Payı	2015	%'lik Payı	2016	%'lik Payı	2017	%'lik Payı
Personel Giderleri	2.691	22,25	3.005	28,83	3.587	19,85	3.896	34,31
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Dev.	289	2,39	385	3,69	454	2,51	446	3,93
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	9.053	74,86	6.558	62,92	8.469	46,86	6.329	55,74
Cari Transferler	30	0,25	32	0,31	34	0,19	37	0,33
Sermaye Giderleri	31	0,26	442	4,24	5.528	30,59	646	5,69
TOPLAM	12.094	100,00	10.422	100,00	18.072	100,00	11.354	100,00

Kaynak: (Muhasebat Genel Müdürlüğü, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı Kesin Hesap Cetveli, 2017).

Tablo 8’de 2014-2017 yılları arası Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı’nın harcamaları verilmiştir. Kurumun ilgili yıllarda en fazla harcaması mal ve hizmet alım giderlerine yapılmıştır. 2017 yılında toplam bütçenin %55,74’ü mal ve hizmet alım giderlerine yapılmış, ikinci en yüksek harcama ise personel giderlerine yapılmıştır. Aynı yıl personel giderlerinin toplamdan aldığı pay %34,31 düzeyindedir.

5. TÜRKİYE’DE TAM KAMUSAL BİR MAL OLARAK İÇ GÜVENLİK HİZMETLERİNİ GERÇEKLEŞTİREN GENEL BÜTÇELİ KURUMLARIN HARCAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Giderek çeşitlenen ve yaygınlaşan kamusal mal ve hizmet üretimi, kamu harcamalarının tutar olarak artmasında ana neden olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, kaynakların etkin bir şekilde dağıtılması ve kamu harcamaları teorisi sorunları üzerinde yoğun araştırmaların yapılmasına yol açmıştır (Sönmez, 1987: 2).

Tam Kamusal bir mal olarak iç güvenlik hizmetlerini gerçekleştiren kurumların harcamalarının faydalarının net olarak ölçülememesi nedeniyle fayda-maliyet analizini yapmak mümkün değildir. Fakat kurumların yaptığı harcamalara karşı neler yaptığı, hangi sonuçlar aldığı genel bir değerlendirmeye konu olabilir.

MİT son dönemlerde yaptığı kilit operasyonlarla çok önemli başarılar imza atmıştır. Özellikle 2937 sayılı MİT kanununda yapılan değişikliklerle dış ülkelerin gizli servislerinin ve ülkedeki işbirlikçilerinin önlenmesi ve yargı önüne çıkarılması için hukuki altyapı güçlendirilmiş, teknik donanım ve lojistik destek artırılmıştır. MİT’e Bakanlar Kurulu kararı ile dış operasyon yetkisi verilmesi kurumun etkinliğini artırmıştır. Son dönemde 19 ülkeden 83 FETÖ terör örgütü mensubu ülkemize getirilmiştir (Orakoğlu, 2018). Özellikle Fırat Kalkanı ve Zeytindalı Operasyonlarında MİT’in başarısı yadsınmaz. Ayrıca PKK’nın sözde elebaşlarından KCK yürütme

konseyi üyesi “Mam Zeki Şengali” kod adlı İsmail Özden’in Sincar’daki operasyonda öldürülmesi ve 11 Mayıs 2013’te Reyhanlı’da 53 vatandaşımızın ölümüne sebep olan Reyhanlı saldırısının planlayıcısı Yusuf Nazik’in Suriye’de yakalanarak Türkiye’ye getirilmesi kurumun diğer önemli başarılarından. Yazar Cemal Kaşıkçı’nın Suudi Arabistan konsolosluğunda öldürülmesi olayında da Arabistan’ın farklı beyanlarına karşı MİT’in elinde ses kaydı olduğunu beyan etmesi ve önemli bir Türk güvenlik kaynağının “bize izin verilerse hangi odada arama yapacağımızı biliyoruz” açıklaması konsolosun ülkesine kaçmasına ve Arabistan’ın öldürülme olayını kabul etmesine neden olmuştur (Yeni Şafak Gazetesi, 2018). MİT almış olduğu bütçeyle kaynaklarını en etkin şekilde kullanarak ülkemizdeki gerek iç gerekse de dış tehditlere karşı önemli görevleri hakkıyla yerine getirmektedir.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 2495 Sayılı Kanun gereğince Cumhurbaşkanlığı başkanlığında 2 ayda bir toplanmaktadır. Toplantılarda ülke güvenliğini ilgilendiren tüm iç ve dış gelişmeler ele alınmakta, olası risk ve tehditlere karşı alınacak tedbirler müzakere edilmektedir. Özellikle FETÖ\PDY, PKK\PYD\YPC ve DEAŞ olmak üzere tüm terör örgütlerine karşı yapılan operasyonlar kurulda değerlendirilmekte, Suriye sınırının güvenliği için atılması gereken adımlar şekillendirilmektedir. Kurum hali hazırda 240 çalışanıyla ülke güvenliği için kilit bir rol üstlenmektedir.

İçişleri Bakanlığı güvenlik hizmetinin yanı sıra, vatandaşlık, nüfus hizmetleri, yerel yönetimler, teftiş faaliyetleri gibi çok sayıda farklı alanlarda hizmet vermektedir. Kuruma bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ayrı başlıklar altında değerlendirileceğinden burada sadece genel güvenlik hizmetine ilişkin yapılan uygulamalar anlatılacaktır. Kurumun 2016 faaliyet raporunda güvenlik konusundaki hedefleri; terör, siber suçlar, örgütlü suçlar ve kaçakçılıkla mücadelede ulusal ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi, entegre sınır yönetimi anlayışına

uygun olarak sınırlarda teknolojik altyapının güçlendirilmesi ve sınır güvenliğinin sağlanması, güvenlik sebebiyle göç eden kişilerin yaşadıkları yere uyumu artırmak ve geri dönmek isteyenlere gerekli koşulları sağlamak ve insan hakları standartlarını yükseltmek şeklinde ifade edilmiştir (İçişleri Bakanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017:40). 2017 yılında ise güvenlik konusundaki hedefler; güvenlik hizmeti sunan kurumların kurumsal altyapısının sağlanması, işbirliğinin artırılması, güvenlik birimlerine ilişkin mevzuatın iyileştirilmesi, güvenlik hizmeti sunan personelin nitelik ve niceliğinin artırılması, toplumun kamu düzeni ve güvenliğine ilişkin duyarlılıklarını artırma, ulusal ve uluslararası bağlamda güvenlik stratejilerine uygun bireyi, kurumu ve devleti tehdit eden suçlarla mücadele etme, önleyici ve koruyucu güvenlik hizmetlerine önem verme şeklindedir (İçişleri Bakanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018:47-48). Bakanlık kendi bünyesinde altındaki Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi güvenlik hizmeti sağlayan kurumlar arasında eşgüdüm ve işbirliğini sağlamaktadır. Kurum güvenlikle alakalı 5233 Sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkındaki Kanun kapsamında ülke genelinde 39 komisyonla terörle mücadeleden doğan zararları karşılamaktadır. Kuruma 2017 yılı sonuna kadar 440.485 başvuru yapılmış ve bunların 412.269'u sonuçlandırılmıştır. 2017 yılına kadar 4.109.625.255 TL'lik zarar ödemesi gerçekleştirilmiştir. 2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun ile Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, MİT gibi güvenlik hizmeti sunan kurumlardaki personele, eş, füru, anne-baba ve kardeşlerine yapılacak yardımlar belirlenmiştir. Bakanlık bu kapsamda 1994 yılından 2017 yılına kadar 4916 talep dosyasını incelemiş ve 37.578.804 TL'lik tazminat ödemiştir. Bakanlık sınır hattının aydınlatılması, bakım ve onarımı kapsamında 2017 yılında 5.000.000 TL ödenek ayırarak ilgili tutarı sınır boyundaki 7 ile göndermiştir. Sınır hattına beton duvar örme faaliyetleri devam etmektedir. Güvenlik korucularının özlük haklarıyla ilgili çalışmalar yapılmış, korucuların primleri devlet tarafından karşılamak üzere 4A kapsamında sigortalı sayılmışlardır. Görevden ayrılan korucuların İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile tekrar göreve alınması kabul edilmiş, onlara kendi bölgelerinde uzman erbaş olarak görev yapma hakkı tanınmış, giyim-kuşam, silah ve teçhizatları için 2017 yılında 10 milyon TL ödenek ayrılmıştır. 2016-2018 Eylem Planında organize suç örgütleri ile mücadele eden kurumlar arasında işbirliğinin sağlanması, suç örgütleri ile mücadele kapsamında etkin bir veri tabanı kurulması, koordinasyon ve bilim kurullarının

oluşturulması amaçlanmıştır (İçişleri Bakanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018:55-65).

Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Genel Faaliyet Raporu'na göre 2017 yılında meydana gelen 351.287 asayiş olayının %37'si jandarma bölgesindedir. Jandarma bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarında yakalanan şüpheli sayısı 2016 yılında 241.211 iken bu rakam 2017 yılında 281.390'a yükselmiştir. Yine asayiş olaylarında ilk anda faili meçhul olan ve dönem içinde aydınlatılan olay sayısı 2016 yılında 2838 iken bu rakam 2017 yılında 3431'e yükselmiştir. Cezaevlerindeki olay sayısı azaltılmış 2016 yılında 3057 cezaevi olayı gerçekleşirken bu rakam 2017 yılında 2974'e düşürülmüştür. Jandarma sorumluluk sahasında 2016 yılında 508 orman yangını meydana gelirken, 2016 yılında 214 orman yangını meydana gelmiş ve alınan önlemlerle %58'lik bir azalma meydana gelmiştir. Jandarma halen ekonomiye önemli katkı sağlayan 18 tesis (havalimanları, barajlar, petrol üretim ve depolama tesisleri, TRT verici istasyonları, Topkapı Sarayı ve Malatya-Fırat Demiryolu) ile 2379 km'lik petrol ve doğalgaz boru hattının (Türkiye-İran, Türkiye-Irak ve Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı) güvenliğini sağlamaktadır. 2017 yılında 18'i büyük, 151'i orta ve 51.629 küçük çaplı olmak üzere 51.798 terör operasyonu icra edilmiş ve 811 ölü, 22'si yaralı, 357'si sağ ve 88 teslim olmak üzere toplam 1278 terörist operasyonlar sonucu etkisiz hale getirilmiştir. Terör operasyonlarında 268'i boş, 1539 malzemeli olmak üzere toplam 1807 sığınak yok edilmiş ve 166.000 kg yaşam malzemesi ele geçirilmiştir. 2016 yılında uyuşturucu madde kaçakçılığında 7578 şüpheli, yasadışı ekim faaliyetinden 1691 şüpheli yakalanırken, 2017 yılında uyuşturucu madde kaçakçılığında 11.035 kişi, yasadışı ekim faaliyetinden 1989 şüpheli yakalanmıştır. 2016 yılında 928 ton kaçak akaryakıt ele geçirilmiş ve 833 şüpheli yakalanmış, 2017 yılında ise 1391 ton kaçak akaryakıt ele geçirilmiş ve 1384 şüpheli yakalanmıştır. Sadece 2017 yılında piyasa değeri 142 milyon TL'lik tütün ve tütün mamulü ve piyasa değeri 17.069.160 TL'lik kaçak içki yakalanmıştır. Kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı ile ilgili 2016 yılında 24.480 eski eser yakalanırken bu rakam 2017 yılında 26.467'e yükselmiştir. 2016 yılında 1800 kaçak silah ve 29.000 mühimmat yakalanırken, 2017 yılında 3300 silah ve 700.000 mühimmat yakalanmıştır. Organize suç olaylarında kimliği belirlenen şüpheli sayısı 2016 yılında 948 iken bu rakam 2017 yılında 18362'ye çıkmıştır. Göçmen kaçakçılığıyla etkin bir mücadele yapılmış 2017 yılında 93.703 düzensiz göçmen ve 2475 organizatör yakalanmıştır (Jandarma Genel Komutanlığı Faaliyet Raporu, 2017:17-44).

Emniyet Genel Müdürlüğü yapmış olduğu faaliyet ve operasyonlarla iç güvenliğin sağlanmasında etkin bir rol oynamıştır. Kapkaç, oto hırsızlığı, kasten öldürme gibi asayiş olay sayısı 2014 yılında 289.198 iken bu rakam 2017 yılında 287.011'e düşmüştür. Narkotik operasyon sayısı artırılmış, 2014 yılında 34.799 operasyon yapılırken 57.160 şüpheli yakalanmış, 2017 yılında operasyon sayısı 108.199'a ve yakalanan şüpheli sayısı 160.903'e çıkarılmıştır. Kaçakçılıkla mücadelede 2016 yılında 9718 operasyon yapılırken 15.233 şüpheli yakalanmış, 2017 yılında operasyon sayısı 13.277'e ve yakalanan kişi sayısı 19.547'e yükselmiştir. Siber suçlarla mücadelede de 2015 yılında 3581 kişi yakalanırken, 2017 yılında 41.148 operasyonda 12.217 kişi yakalanmıştır. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticaretinde de önemli başarılar sağlanmıştır. 2017 yılında 1262 göçmen kaçakçılığı olayında 2131 kişi, 69 insan ticareti olayında 272 kişi ve 17 organ ve doku ticareti olayında 68 kişi olmak üzere toplam 1348 göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti olayında 2471 kişi yakalanmıştır (Emniyet Genel Müdürlüğü 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2017:16-22; Emniyet Genel Müdürlüğü 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2015:20-25).

İçişleri Bakanlığı sitesinde yayınlanan basın açıklamaları verilerine göre, 1 Ocak-31 Aralık 2018 yılı içerisinde İç Güvenlik Operasyonları çerçevesinde yapılan operasyonlar şu şekildedir; bir yıl içinde kırsalda toplam 96.745, şehirlerde 33.895 olmak üzere toplam 130.640 operasyon yapılmıştır. Yapılan operasyonlar sonucunda, terör örgütlerine yardım veya yataklık yaptığı belirlenen 72.239 kişi gözaltına alınmıştır. Bu terör örgütleri kapsamında

6. TAM KAMUSAL BİR MAL OLARAK TÜRKİYE'DE İÇ GÜVENLİK HARCAMALARI ARTMAKTA MIDIR?

Son yıllarda gerek bazı gazete manşetleri, köşe yazıları ve gerekse de bazı akademik makalelerde iç güvenlik harcamalarının sürekli arttığı, asker ve polis sayısının giderek çoğaldığı ve devletin giderek asker ve polis devletine doğru yol aldığı şeklinde açıklama ve sunumlar yapılmaktadır. Örneğin Bülent Danişoğlu 23 Mayıs 2013 tarihinde yazdığı "Devletin Polisleri, Polislerin Devleti" adlı makalede Türkiye'deki polis sayısının giderek arttığını belirtmekte, Türkiye'deki polis sayısı AB'deki polis sayısını karşılaştırmakta Avrupa Birliği'nde yüz bin kişiye 338 polis düşerken Türkiye'de ise yüz bin kişiye 485 polis düştüğünü ifade etmektedir. Danişoğlu yine AB ülkeleri ile Türkiye'deki jandarma sayısını karşılaştırarak Türkiye'deki sayının çok fazla olduğu devletin güvenliğe doymadığını açıklamaktadır (Danişoğlu, 2013). Mehmet Tezkan 22.05.2014 tarihli "Polis Devleti, Toma

FETÖ'den 52.010 kişi, PKK/KCK'dan 16.185 kişi, SOL örgütlerden 1.006 kişi ve DEAŞ örgütünden 3.038 kişi gözaltına alınmıştır. 107'si sözde üst düzey olmak üzere kolluk güçleri tarafından toplamda 1.746 terörist etkisiz hale getirilmiştir. Uyuşturucu ile mücadele kapsamında yapılan toplamda 147.562 operasyonda 203.297 kişi gözaltına alınmış ve yüksek miktarlarda esrar, eroin, kokain vb bitkiler ele geçirilmiştir. Çok kaba bir hesapla Türkiye'de 2018'de ele geçirilen uyuşturucunun maddi değeri 3.5 milyar Türk lirasıdır. Gözaltına alınan kişilerden toplam 22.815 kişi tutuklanmıştır. Kaçakçılık suçu ile mücadeleye yönelik olarak yapılan toplam 21.433 operasyonda 32.140 kişi gözaltına alınmış ve yüksek miktarlarda kaçak sigara, kaçak sahte alkollü içki ve kaçak akaryakıtta el konulmuştur. Düzensiz göçle mücadele kapsamında yapılan operasyonlarda, 268.003 düzensiz göçmen yakalanmış olup denizde yakalanan göçmen sayısı 26.614 düzeyindedir. Alınan güvenlik önlemleri sayesinde 2018 yılında, oto ve otodan hırsızlık, işyeri/ kurumdan hırsızlık ve evden hırsızlık ciddi oranda azalmıştır. Aynı zamanda meydana gelen hırsızlık olaylarının %27'si aydınlatılmıştır. Evden hırsızlık oranı %28, oto hırsızlığı %36, diğer hırsızlıklar %8 azaltılmıştır. 7 gün 24 saat esasına göre düzensiz göçmenle mücadele kapsamında Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yürütülen operasyonlarda gerçekleşen 12 olayda 536 düzensiz göçmen yakalanmıştır. Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı'nın eşgüdümlü trafik ekiplerince karayollarında alınan güvenlik tedbirleri sonucunda, son bir yılda 100.000 araca düşen ölümlü trafik kazası %7,5 oranında azalmıştır (İçişleri Bakanlığı, 2019b).

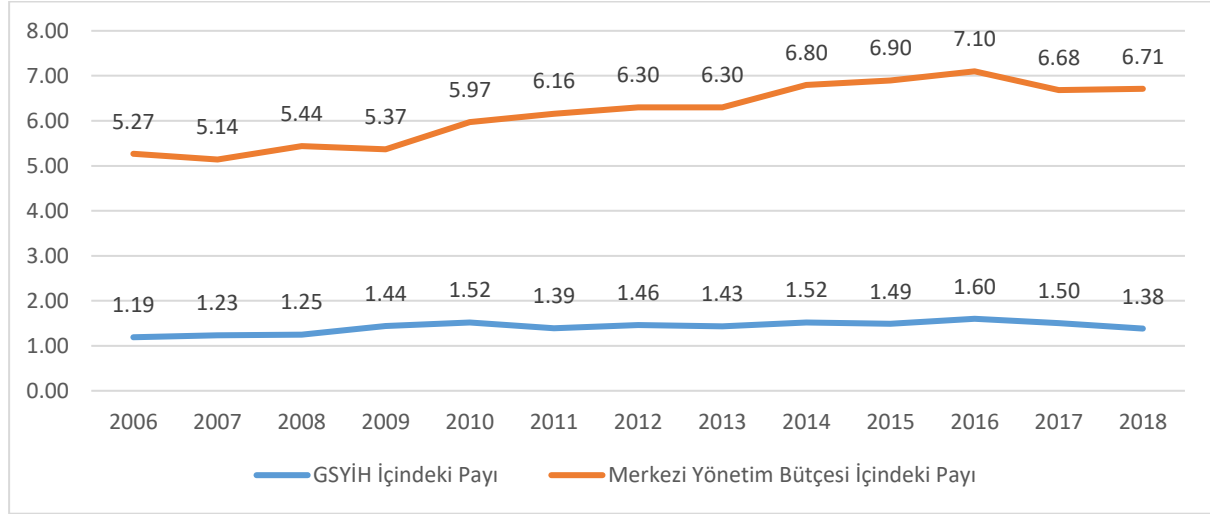
Cumhuriyeti" adlı yazısında polisin aşırı sert müdahalesini vurgulamakta ve devletin polis devletine doğru gittiğini belirtmektedir (Tezkan, 2014). Ahmet İnel 27.08.2017 tarihinde yazdığı "Türkiye Cumhurbaşlığı Polis Devleti" adlı yazısında polis ve yardımcı kuvvetler sayısının hızlı artışının o ülkede yönetimin otoriterleşmesine ve sonuçta devlet görünümü altında polis devleti olacağını anlatmaktadır (İnel, 2017). Nurhan Yentürk tarafından Ağustos 2015 tarihli "Türkiye'de İç Güvenlik Harcamaları 2006-2014" adlı çalışmada iç güvenlik harcamalarındaki sürekli artış vurgulanmıştır. Buna göre geniş kapsamlı iç güvenlik harcamalarının GSYİH'ya oranı 2006 yılında %1,32 iken bu rakam 2014 yılında %1,92'ye yükselmiştir. Yentürk, iç güvenlik harcamalarının rakamsal olarak 2006-2014 yılları arasında %45'in üzerinde arttığını; sadece Emniyet Genel Müdürlüğü'ndeki ilgili yıllardaki harcama artışının %37, İçişleri Bakanlığı'nda %200 ve Milli İstihbarat Teşkilatı'nda %44'ün üzerinde olduğunu vurgulamaktadır

(Yentürk, 2015:1-10). Çok sayıda bu ve benzeri yorum ve görüş bulunmaktadır.

Yapılan yorum ve analizlerde harcamaların arttığı, polis sayısının ve yetkisinin güçlendiği ve güvenliğin sanki halk için değil de iktidar içinmiş gibi bir algı oluşturulduğu gözlenmektedir. Yorumlarda Türkiye'nin jeopolitik konumu sanki Norveç-İsveç sınırındaymış gibi değerlendirilmekte, yıllardır süren PKK eylemleri ifade edilmemekte, öldürülen binlerce halkımızdan, polis ve asker şehitlerimizden bahsedilmemekte, Çukur Eylemleri anlatılmamakta,

Arap Baharı'yla başlayan kaos, kargaşa ve Suriye savaşı dile getirilmemekte, Suriye'deki DEAŞ varlığı ve ülkemizde yaptığı acılı katliamları unutulmakta, ülkemizde bulunan binlerce Suriyeli ve Afgan göçmenler unutulmakta ve en önemlisi 15 Temmuz 2016'da ülkemizde darbe yapmaya kalkışan FETÖCÜ hainler dile getirilmemektedir. Ülkemiz halen Beka mücadelesini sürdürmektedir. Bu beka ve varoluş mücadelesi tabii ki kahraman polis, asker ve diğer güvenlik görevlileri tarafından yerine getirilmektedir.

Şekil-1: İç Güvenlik Hizmeti Sunan Genel Bütçeli Kurumların Harcamalarının GSYİH ve Merkezi Yönetim Bütçesi İçerisindeki Payları (%) (2006-2018)

Kaynak: (Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü 2006-2019 Bütçe Büyüklükleri ve Gerçekleşmeleri 2019; Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2017 Kamu İdare Genel Hesapları, 2017 dikkate alınarak tarafımızca hesaplanmıştır).

Şekil 1'de Milli İstihbarat Teşkilatı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı'nın harcamaları toplamının GSYİH ve Merkezi Yönetim Bütçesi içindeki payları verilmiştir. Kurumların iç güvenlik harcamaları toplamının yıllara göre GSYİH içindeki payında büyük değişiklikler söz konusu değildir. 2006 yılında harcamaların GSYİH içindeki payı %1,19 seviyelerinde iken bu rakam 2012 yılında %1,46'ya çıkmış, yıllar itibarıyla dalgalı bir seyir izlemiş, 2018 yılında ise %1,38 seviyelerinde yer almıştır. 2006 yılından 2018 yılına harcamaların GSYİH'dan aldıkları paydaki artış %22,68 seviyesindedir. Harcamaların Merkezi Yönetim Bütçesi içindeki payı ise 2006 yılında %5,27 seviyelerinde iken bu oran 2012 yılında %6,30'a 2018 yılında ise %6,71'e yükselmiştir. 2006 yılından 2018 yılına harcamaların Merkezi Yönetim Bütçesinden aldığı paydaki artış %24,95 düzeyindedir. Kamuoyunda ifade edilen ve sürekli algı yönetimi yapılan iç güvenlik harcamalarındaki artış, var olan jeopolitik konumumuz, Suriye tehdidi, DEAŞ tehdidi, FETÖ tehdidi ve yıllardır sürekli artarak gelen PKK

tehditleri dikkate alındığında hiç de abartılı ve büyük değildir.

Yapılan bir diğer eleştiri polis sayısının giderek arttığı ve ülkenin polis devletine dönüştüğüdür. 2006 yılında toplam emniyet personeli 197.019 kişidir (Emniyet Genel Müdürlüğü 2006 Yılı Faaliyet Raporu, 2007:10). 2017 yılımda ise toplam Emniyet personeli ise 276.963 kişidir (Emniyet Genel Müdürlüğü 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2017:7). Nüfus artışını hesaplamadan salt personel artışını ifade etmek aldatıcı ve yanıltıcıdır. 2006 yılındaki toplam nüfusumuz 68.626.337 kişiyken, 2017 yılındaki toplam nüfusumuz 80.810.525 kişiye yükselmiştir. 2006 yılında yüz bin kişiye 287 polis düşmekteyken, 2017 yılında yüz bin kişiye 344 polis düşmektedir. Polis sayısındaki artış yapılan yorum ve analizlerin aksine yüksek değil ülkenin ihtiyacı ölçüsündedir. Ayrıca Polis teşkilatının görevleri 2559 Sayılı Polis Vazife ve Sâlahiyet Kanunu'nda düzenlenmiştir. Kanunun 1. Maddesinde "polis asayişini amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder" denilmektedir. Kanunun 2. Maddesinde ise görevleri 2'ye ayrılmıştır. Buna

göre; kanun, kararname ve yönetmeliklere uygun olmayan fiiller işlenmeden önce bunların önünü almak, işlenmiş bir suçla ilgili ise Ceza Mahkemeleri Usulu Kanunu ve diğer kanunlarda yazılı görevleri yerine getirmektir (2559 Sayılı Polis Vazife ve Sâlahiyet Kanunu, 2019). Yapılan bütün eylem ve fiiller kanunlara ve yönetmeliklere uygun olmak zorundadır.

7. SONUÇ

Çalışmamızda tam kamusal bir mal olarak iç güvenlik hizmetini sunan genel bütçeli kurumların harcamaları incelenmiştir. Ulusal güvenliğin tam kamusal bir mal haline gelmesi ülke vatandaşlarının aynı düşmana karşı müşterek fayda sağlaması durumunda söz konusu olacaktır. Düşman PKK, FETÖ, IŞİD, DHKPC ve diğer ülkemizin bekasına tehdit oluşturan bütün terör örgütleridir.

Türkiye’de kamu güvenliliğinin sağlanması ve kamu düzeninin korunması görevini 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nun 1. Maddesine göre İçişleri Bakanlığı yürütmektedir. İçişleri Bakanlığı’na bağlı olarak; Polis, Jandarma ve Sahil Güvenlik Teşkilatları kolluk kuvvetleri iç güvenlik hizmetlerini yerine getirmektedir. Ayrıca Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği ve 9 Temmuz 2018’de Resmi Gazetede yayımlanan 703 sayılı KHK ile kapatılan Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı da iç güvenlik hususunda önemli görevler üstlenmiştir. Yapılan güvenlik faaliyetinden vergi ödemesin ödemesin bütün vatandaşlarımız eşit fayda sağlamaktadır. Asker, polis ve diğer güvenlik görevlilerimiz din, dil, ırk, mezhep ayırımı yapmadan kuruluş kanunları gereği kamusal finansmana katılmasa da herkese hizmet sunmaktadır. Özellikle son dönemde terör örgütlerine yapılan başarılı operasyonlar ülkedeki risk algısını azaltmaktadır. Risk algısının azalması başta ekonomi olmak üzere turizm dahil bütün sektörleri olumlu bir şekilde etkilemektedir.

Tam kamusal bir mal olarak iç güvenlik hizmeti sunan kurumlarda en yüksek harcama personel harcamalarına ve sermaye giderlerine ayrılmaktadır. Güvenlik faaliyeti uzmanlaşmış personelle yapılmaktadır. Son yıllardaki temel argüman polis ve asker harcamalarının arttığı ülkenin giderek polis devletine dönüştüğü şeklindedir. Tam kamusal bir mal olan ulusal güvenlik doğal tekel niteliğindedir. Devlet vatandaşları için ne kadar güvenlik hizmeti sağlayacağına kendi karar vermektedir. Ülkemiz coğrafi konumu itibariyle savaş, kriz ve iç savaşların hüküm sürdüğü Ortadoğu’nun hemen bitişiğindedir. Irakta yaşanan kaos ve kargaşa halen etkisini devam ettirirken, Suriye iç savaşı ülkemize güvenlik anlamında ilave ciddi riskler yüklemektedir. Yıllardır süren PKK tehdidinin yanı sıra DAESH ve özellikle FETÖ tehditleri

halen devam etmektedir. Bu kadar risk ve tehdidin olduğu bir ortamda tam kamusal bir mal olarak iç güvenlik hizmeti sunan kurumların kahramanca çalışmaları ve yapmış oldukları başarıları yadsınamaz. Var olan tehditleri ifade etmeden salt kamusal harcama artışı ve polis sayısındaki artıştan bahsetmek problemleri bir yaklaşımdır. Binlerce asker, polis ve kamu görevlisinin kahramanca şehitlik mertebesine ulaştığı ülkemizde, yapılan her bir kamusal harcama ülkemizin bekasını içindir. “Devlet-i Ebet Müddet” anlayışı kahraman asker, polis ve diğer güvenlik hizmeti sağlayan kurum ve çalışanlarımızla söz konusu olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akman, N. (1988). Yönetim Sistemlerinde İç Güvenlik Hizmetleri ve Jandarma. Ankara: Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alıcı, B. (2013). Küresel Kamusal Malların Kamu Ekonomisi Açısından Değerlendirilmesi. Sakarya: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü 2006-2019 Bütçe Büyüklükleri ve Gerçekleşmeleri (2019).<http://www.bumko.gov.tr/TR,157/butce-buyuklukleri-ve-butce-gerceklesmeleri.html> (Erişim Tarihi: 15.01.2019).
- Constitution Society (2002). Is National Defense a Public Good? <http://www.constitution.org/pd/gunning/issues/econ/topics/ndpubgd.htm> (Erişim Tarihi: 15.01.2019).
- Çomaklı, Ş. E. Ve Turan, D. (2017). FETÖ ve PKK Bağlamında Terör Amaçlı Kullanılan Kamusal Mal ve Hizmetler. Ankara: Polis Akademisi Yayınları, Rapor No:6.
- Çomaklı, Ş. E., Turan, D. ve Doğruyol, C. (2017). Kamu Maliyesi. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Danişoğlu, B. (2013). Devletin Polisleri, Polislerin Devleti.<http://bianet.org/bianet/bianet/146843-devletin-polisleri-polislerin-devleti> (Erişim Tarihi: 01.03.2019).
- Doğan, F. (2010). Polis ve Jandarma Teşkilatları Açısından İç Güvenlik Yönetimi, Sorunları ve Yönetimi. Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Emniyet Genel Müdürlüğü 2015 Yılı Faaliyet Raporu (2015). <https://www.egm.gov.tr/siteassets/sayfalar/stratejigelistirmefaaliyetleri/egm%20faaliyet%20raporu%202015.pdf> (Erişim Tarihi 25.02.2019).
- Emniyet Genel Müdürlüğü 2017 Yılı Faaliyet Raporu (2017). <https://www.egm.gov.tr/Documents/EGM2017FaaliyetRaporu.pdf> (Erişim Tarihi: 25.02.2019).
- Emniyet Genel Müdürlüğü 2006 Yılı Faaliyet Raporu (2007). <http://peb.bumko.gov.tr/Eklenti/5029,i-27pdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 25.02.2019).
- Engerer, H. (2009). Security Economics: Definition and Capacity. Economics of Security Working Paper Series 5, Berlin.
- Erdem, M., Şenyüz, D. ve Tatlıoğlu, İ. (2015). Kamu Maliyesi. Ekim Basım Dağıtım: Bursa.
- Fırat, İ. ve Erdem, E. (2014). Türkiye’de İç Güvenlik Hizmeti ve Kolluğun Sivil Denetimi. Sayıştay Dergisi, Sayı:94, Temmuz- Eylül, s.115-133.
- Gül, S. K. (2008). Kamu Yönetiminde ve Güvenlik Hizmetlerinde Hesap Verebilirlik. Polis Bilimleri Dergisi, Cilt 10, Sayı 4, s.71-94.

- Gürses, L. (2010). Kamusal Mal Olarak İçme Suyu Tedarikinde Alternatif Yöntemler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İçişleri Bakanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu (2017). https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/Bakanlik_faaliyet/2016_yili_fly.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- İçişleri Bakanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu (2018). https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/Bakanlik_faaliyet/2017_yili_fly.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- İçişleri Bakanlığı (2019a). Misyon. <https://www.icisleri.gov.tr/hakkimizda> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- İçişleri Bakanlığı (2019b). Basın Açıklamaları. <https://www.icisleri.gov.tr/1-ocak-31-aralik-2018-yili-icerisinde-yurutulen-operasyonlar> (Erişim Tarihi: 28.02.2019).
- İnsel, A. (2017). Türkiye Cumhuriyeti Polis Devleti. 26 Ağustos 2017 tarihli Cumhuriyet Gazetesi.
- Jandarma Genel Komutanlığı Faaliyet Raporu (2017). http://www.jandarma.gov.tr/duyurular/faaliyet_raporu/FLASH/index.html (Erişim Tarihi: 25.02.2019).
- Jandarma Genel Komutanlığı (2019). Tarihçe. <http://www.jandarma.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- Kirmanoglu, H. (2017). Kamu Ekonomisi Analizi. 6. Baskı, Beta Basım: İstanbul.
- Köse, R. (2010). Kamu Güvenliği Politikaları Bağlamında Organize Suç ve Bu Suçlarla Mücadele Yöntemleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Maliye Bakanlığı 2017 Yılı Genel Faaliyet Raporu (2018). <http://www.bumko.gov.tr/Eklenti/10741,2016-genel-faaliyet-raporupdf.pdf?0&tag1=4EA1691CAB9E9310BBEED48AB120FFA6E2C22B04> (Erişim Tarihi: 15.01.2019).
- Muhasebat Genel Müdürlüğü 2017 Kamu İdare Genel Hesapları (2017). <https://www.muhasibat.gov.tr/content/merkezi-yonetim-kesin-hesapları/merkezi-yonetim-kapsamindaki-kamu-idare-kesin-hesapları> (Erişim Tarihi: 15.01.2019).
- Muhasebat Genel Müdürlüğü Emniyet Genel Müdürlüğü Kesin Hesap Cetveli (2017). <https://www.muhasibat.gov.tr/portal/file-download?id=190666&title=2017-yili-emniyet-genel-mudurlugu> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- Muhasebat Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı Kesin Hesap Cetveli (2017). <https://www.muhasibat.gov.tr/portal/file-download?id=190699&title=2017-yili-icisleri-bakanligi-kesin-hesabi> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- Muhasebat Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı Kesin Hesap Cetveli (2017). <https://www.muhasibat.gov.tr/portal/file-download?id=190675&title=2017-yili-jandarma-genel-komutanligi> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- Muhasebat Genel Müdürlüğü Kamu Düzeni Ve Güvenliği Müsteşarlığı Kesin Hesap Cetveli (2017). <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/3/2019/02/2017-Y%C4%B1%B1%C4%B1-Merkezi-Y%C3%B6netim-Kesin-Hesab%C4%B1.pdf> (Erişim Tarihi: 11.03.2019).
- Muhasebat Genel Müdürlüğü MGK Kesin Hesap Cetveli (2017). <https://www.muhasibat.gov.tr/portal/file-download?id=190682&title=2017-yili-milli-guvenlik-kurulu-genel-sekrededrligi-yili-kesin-hesabi> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- Muhasebat Genel Müdürlüğü, MİT Kesin Hesap Cetveli (2017). <https://www.muhasibat.gov.tr/portal/file-download?id=190684&title=2017-yili-milli-istihbarat-mustesarligi-kesin-hesap> (Erişim Tarihi: 15.01.2019).
- Muhasebat Genel Müdürlüğü Sahil Güvenlik Komutanlığı Kesin Hesap Cetveli (2017). <https://www.muhasibat.gov.tr/portal/file-download?id=190686&title=2017-yili-sahil-guvenlik-komutanligi> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- OECD, (2011). OECD Workshop on the Evaluation of Agri - Environmental Policies. 20 – 22 June 2011 The Johann Heinrich von Thünen Institute, Bundesallee 50, 38116 Braunschweig, Germany.
- Orakoğlu, B. (2018). MİT'in Yurt Dışı Operasyonlarda Başarısının Sırrı. 2 Mayıs 2018 tarihli Yeni Şafak Gazetesi.
- Özer, M. A. (2012). Bir Modern Yönetim Tekniği Olarak Algılama Yönetimi ve İç Güvenlik Hizmetleri. Karadeniz Araştırmaları, Sayı:33, s.147-180.
- Özgür, E. ve Erciyes, E. (2017). Kamu Yönetiminde Yaşanan Dönüşümlerin İç Güvenlik Sektörüne Yansımaları. Güvenlik Bilimleri Dergisi, Cilt 6 Sayı 1, Mayıs. s.79-109.
- Roos, M. J. and Yakovlev, P. (2007). Is National Defence A Public Good? Defence and Peace Economics, 18 (4), s.319-334.
- Sahil Güvenlik Komutanlığı 2019-2023 Stratejik Planı (2018). <https://www.sg.gov.tr/orta/strateji2018.pdf> (Erişim Tarihi: 25.02.2019).
- Savaşan, F. (2016). Piyasa Başarısızlığından Devlet Başarısızlığına Kamu Ekonomisi. Dora Yayıncılık: Bursa.
- Sönmez, S. (1987). Kamu Ekonomisi Teorisi Harcamalarda Etkinlik Arayışı. Teori Yayınları: Ankara.
- T.C. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (2019). Milli Güvenlik Kurulu Ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Hakkında Genel Bilgi. <https://www.mgk.gov.tr/index.php/kurumsal/hakkimizda> (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- Tezkan, M. (2014). Polis Devleti, Toma Cumhuriyeti. 22 Şubat 2014 Tarihli Milliyet Gazetesi.
- Yeni Şafak Gazetesi, (2018). MİT'ten yabancı Örgütlere Kaşıkçı Dersi. 23 Ekim 2018 tarihli Yeni Şafak Gazetesi.
- Yentürk, N. (2015). Türkiye'de İç Güvenlik Harcamaları: 2006-2014. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Birimi.
- Yılmaz, B. E. (2010). Barış ve Güvenlik: Küresel Kamusal Malı Olarak Sunumu ve Finansman Mekanizmaları. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 10, Sayı 1, s.137-158.
- Yılmaz, S. (2012). Türkiye'nin İç güvenlik Yapılanmasında Değişim İhtiyacı. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:21, Sayı:3, s.17-40.
- 2559 Sayılı Polis Vazife Ve Sâlahiyet Kanunu (2019). https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/mad-dedetailari;jsessionid=TAfRuwxvFdP9n6JRWn-g6wKHjT4aqdaWcQGkIW_jiN40VrT1Zrqr!394313328?psira=29638 (Erişim Tarihi: 15.02.2019).
- 2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu (1982). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2692.pdf> (Erişim Tarihi: 20.12.2018).
- 703 Sayılı KHK (2018). http://213.14.3.44/20180709_1/20180709M3-1.pdf (Erişim Tarihi: 20.03.2018).
- 2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri Ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu (1983). https://www.mit.gov.tr/text_site/2937.pdf (Erişim Tarihi: 10.03.2019).